

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/37/2017
Identifikačné číslo spisu:	1709205928
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1709205928.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N., bývajúceho v Y., zastúpeného advokátskou kanceláriou Nosko & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej 2, proti žalovaným 1/ S., bývajúcemu v Y., 2/ S., bývajúcej v P., obaja zastúpení JUDr. Danušou Tichou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Nám. Benku 6, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 9 C 119/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2016 sp. zn. 5 Co 503/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. júna 2012 č. k. 9 C 119/2009-228 zriadil na pozemku v podielovom spoluvlastníctve žalovaných parc. č. XXXX/XX o výmere 2 619 m², zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Y., vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu osôb a prejazdu motorovými vozidlami v šírke 5 m v prospech susediaceho pozemku parc. č. XXXX/XX o výmere 966 m², zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX vo vlastníctve žalobcu. Vecné bremeno zriadil za odplatu 80,- eur mesačne. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 99,50 eur a trovy právneho zastúpenia v sume 743,02 eur. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že žalobca je výlučným vlastníkom pozemku parc. č. XXXX/XX, pričom voľný a priamy vstup na tento pozemok je možný iba spredu, cez pozemok parc. č. XXXX/XX vo vlastníctve žalovaných. Vzhľadom na skutočnosť, že susediace pozemky parc. č. XXXX/XX a XXXX/XX sú oplotené pevným murovaným plotom bez možnosti vstupu, dospel k záveru, že nie je účelné a ani spravodlivé od žalobcu požadovať, aby si za účelom prístupu k pozemku mal kupovať ďalšie nehnuteľnosti, na ktorých by navyše bolo potrebné vykonať stavebné úpravy na vybudovanie prístupovej cesty. Zriadené právo prechodu a prejazdu v šírke 5 m nepovažoval za neprimerané obmedzenie vlastníckych práv žalovaných. Za postačujúcu odplatu považoval sumu 80,- eur mesačne, pretože dotknuté pozemky sa nachádzajú na okraji mesta, v neatraktívnej a nie dobre prístupnej lokalite. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. mája 2016 sp. zn. 5 Co 503/2012 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 629,50 eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 316,76 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že zriadenie vecného bremena konštitutívnym rozhodnutím súdu pre závažný zásah do právnej pozície vlastníka veci prichádza do úvahy výlučne v taxatívne vymedzených prípadoch a to 1/ pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, 2/ v sporoch týkajúcich sa neoprávnenej stavby na cudzom pozemku a 3/ pri zriadení práva cesty vlastníkovi stavby. Dospel k záveru, že žalobca ako vlastník pozemku sa domáhal zriadenia vecného bremena, spočívajúce v práve prechodu a prejazdu v prospech pozemku v jeho vlastníctve a teda nejde o žiaden z uvedených prípadov, kedy zriadenie vecného bremena súdom prichádza do úvahy. Konštatoval, že podľa ustanovenia § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka cez príľahlý pozemok možno zriadiť vecné bremeno, avšak na návrh a v prospech vlastníka stavby a to za predpokladu, že vlastník stavby nie je zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak a na podanie návrhu je teda aktívne legitimovaný vlastník stavby, pričom žaloba smeruje proti vlastníkovi príľahlého pozemku. Uviedol, že súd prvej inštancie vec celkom nesprávne právne posúdil, keď zriadil vecné bremeno, spočívajúce v práve cesty, na návrh a v prospech osoby rozdielnej od vlastníka stavby. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení v tom, že podľa názoru dovolateľa vecné bremeno je možné rozhodnutím súdu zriadiť aj k pozemku, nielen k stavbe a to v zmysle ustanovenia § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená. Výklad odvolacieho súdu považoval za neprípustný z dôvodu, že tento výklad by viedol k diskriminácii vlastníkov pozemkov, ktorí nemajú zabezpečený prístup k pozemku a zároveň nemajú zriadenú stavbu na pozemku. Následkom tohto výkladu by vznikla situácia, kedy by nemohol vlastník užívať svoj pozemok a nemohol tento udržiavať, následkom čoho by mohlo dôjsť k vzniku škody na majetku, prípadne na zdraví tretích osôb a aj k porušeniu všeobecne záväzných právnych predpisov. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie ako neprípustné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť. Dovolanie žalobcu považovali za neprípustné, nakoľko rozsudok odvolacieho súdu nezávisel (len) na vyriešení právnej otázky, nakoľko v konaniach o zriadenie vecného bremena je nevyhnutné poznať aj skutkový stav. Nesúhlasili s názorom žalobcu, že by právna otázka (na ktorej mal napadnutý rozsudok závisieť) nebola vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, nakoľko rozhodovacia prax odvolacieho súdu k inštitútu vecných bremien je rozsiahla a ustálená.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7

Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 C.s.p.

11. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

15. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť potrebu, aby odvolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

15.1. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a nevysvetlí potrebu, aby odvolací súd túto otázku vyriešil, odvolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a akú potrebu mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného odvolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania; v opačnom prípade by uskutočnil odvolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C.s.p., ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p. (pozri Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

16. V danom prípade žalobca v dovolaní poukázal na ustanovenie § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka a uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom. Z hľadiska dovolacích dôvodov zákon presne definuje, že dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolací dôvod musí dovolateľ vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Nakoľko je odvolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, nemôže byť postačujúce, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny právny názor na jej riešenie. Žalobca v dovolaní len uviedol, že „považuje výklad odvolacieho súdu za neprípustný z toho pohľadu, že tento výklad by viedol k diskriminácii vlastníkov pozemkov, ktorí nemajú zabezpečený prístup k pozemku a zároveň nemajú zriadenú stavbu na pozemku“, avšak neuviedol konkrétnu právnu otázku a neuviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny právny názor na jej riešenie. Iba samotné konštatovanie, že odvolací súd vec nesprávne posúdil, nenapĺňa predpoklady vyplývajúce z § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

16.1. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 C.s.p. Absenciu takej náležitosti považuje C.s.p. za dôvod pre odmietnutie dovolania.

17. Najvyšší súd odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.